

Vyznání žánru

Hard-boiled detektivka Lairda Barrona

Americký spisovatel Laird Barron sice proslul okultními horory, ovšem kniha *Krev je můj chleba* ho představuje jako autora detektivky. Jedná se o hard-boiled kriminálku inspirovanou gangsterkami a noirovými filmy, která ve výsledku působí jako podivuhodná žánrem fascinovaná imprese.

ANTONÍN TESAŘ

„Můj nejoblíbenější druh historie je mytologie,“ říká hrdina románu *Krev je můj chleba* (Blood Standard, 2018) Izajáš Coleridge. Totéž by mohl prohlásit i autor knihy Laird Barron (viz A2 č. 12/2018). Uznávaný tvůrce hororových povídek se tentokrát pustil do žánru hard-boiled fikce, a přestože v knize nejsou žádné nadpřirozené prvky, s realitou příběh nemá mnoho společného. Barron se pohybuje na hraně hypertrofovaného braku a vědomé hry s archetypy a různými mýty. Schválně volí ten nejobehranější dějový rámeček – bývalý člen gangu pátrá po pohřešované dívce, která se zapletla do sítě různých frakcí organizovaného zločinu. Hlavní postava má aspekty modelového hrdiny drsné školy, nicméně jeho pohled na svět, jak nám ho kniha předkládá, jako by utkvěl v prastarých bájích o bozích, pekle, monstrech a hrdinech.

V říši živočišných instinktů

Barron se rozhodně nesnaží o progresivní přístup k žánru, ať už formální, jaký předvádějí texty Jamese Ellroye, nebo tematický, založený na boření genderových a jiných schémat, jako je tomu v knihách Sary Paretsky. Naopak, míří úplně opačným směrem. Próza *Krev je můj chleba* by se dala charakterizovat jako podmanivě napsaná machistická fantazie o tvrdém chlapovi s vnitřními démony, ale v jádru dobrým srdcem, který žije ve světě, kde jedinou možností, jak obstát, je nekompromisní brutalita. Z knihy samotné přitom není zcela jasné, jak moc vážně Barron tuto pózu bere. Evidentní však je, že patří k naturalisticky zaměřeným tvůrcům typu Jacka Ketchuma nebo Sama Peckinpaha, jejichž zájem o extrémní tělesné prožitky spojené s násilím a bolestí lavíruje mezi uhrančivou fascinací a fetišistickou zálibou. Tito autoři čtenářům rádi připomínají, že pod racionálními slovními hrami a proudy emocí se nachází říše živočišných instinktů, temných puzení a primitivních rozkoší či strachů.

Také Izajášův přístup k násilí je živelný a pudový. Není špičkový střelec, daleko raději rozdává rány. A nejlépe se mu rány rozdávají, když také nějaké dostává. Ke společnosti přistupuje v podstatě jako k bojišti různých smeček divé zvěře – až na to, že samotná zvířata má raději než lidi, protože u nich nachází stopy nevinnosti.

Za hranicí racionality

Mnoho z těchto charakteristik zavání brakovými klišé a Barron se této poloze nikterak nebrání. Jeho román z pokleslé literatury vyděluje vlastně jen styl, kterým je napsaný. Barron vytvořil zvláštní fantazijní prostor, odpovídající spíš představám v hlavách fanoušků drsné literatury než poctivému literárnímu obrazu fikčního světa. Román je vyprávěn v ich-formě, slangovým jazykem (který pečlivý český překlad převádí do nespisovné češtiny, ale s maximální snahou o zachování původního kontextu) a vyprávění vytváří zvláštní dojem bezčasí nebo spíš prolétání různých éř. Děj se sice odehrává v současnosti, ale styl vychází z chandlerovské hard-boiled fikce a přebírá také spoustu reálií a narážek z klasických filmových gangsterek a noirů první poloviny 20. století. V této scénérii už pak Barron nechává Coleridge přemítat nad osudem kyklopa Polyféma v Homérově *Odyssey* nebo citovat Wallace Stevense.

Krev je můj chleba je tak nakonec spíš impresí než klasicky vystavěným příběhem. Stejně jako v Barronových hororech i zde autora zajímá především pohled za hranice civilizace, racionality a mezilidských vztahů, v nichž jsme se opevnili před světem. Barronovy skvělé hororové povídky – u nás vydané ve svazcích *Okultace* (2016) a *Ta nádherná věc, jež na nás všechny čeká* (2017) – vyprávějí vesměs o totálně bezbranných lidských bytostech vystavených silám přesahujícím jejich představivost. Mytologie tu představuje jinou realitu, která vstupuje do světů postav zvenčí jako hniloba nebo virus. Skvělým spojením hororu a drsné školy je třeba povídka *Magická ruka*, v níž se Barronovi podařilo elegantně prolnout naturalismus drsné školy s nepřístupnými temnotami světa magie. *Krev je můj chleba* oproti tomu působí spíš jako zručně napsané vyznání určitému žánru a myšlenkovému univerzu.

Laird Barron: *Krev je můj chleba*. Přeložil Jakub Němeček. Gnom!, Praha 2019, 336 stran.

Jednou z inspirací Barronovy prózy jsou staré noirové detektivky. Foto Brattlefilm